

Своїм прикордонним статусом упродовж 120 років Радивилів приваблював багатьох іменитих людей Російської імперії – хтось бував тут проїздом, хтось прибував у справах, а комусь судилося тут прожити частину життя і навіть залишитися на вічний спочин. На міському кладовищі є могили генералів, сановників високого рангу з непогано збереженими пам'ятниками. Похований тут і князь Петро Олексійович Вадбольський (24.05.1831 – 12.10.1885).

Його батько жив у 1782 – 1843, був учасник Бородінської битви: Олексій Петрович Вадбольський (1782 – 1843) відважно бився на флешах Багратіона, у самому пеклі поєдинку, і дістав контузію в ліве плече уламком ядра. Дідом Петра Олексійовича був Петро Сергійович Вадбольський (1749 – 1816). Рідними дядьками були: Павло Петрович (1782 р. н.) і Петро Петрович (1785).

Петро Петрович Вадбольський (1785 – ?), поручик у відставці, в 1812 р. згідно з височайшим маніфестом, на створення військової сили виданому, був прийнятий в ополчення Московської військової сили з тем же чином і призначений ад'ютантом до корпусного начальника генерал-лейтенанта Чичеріна: будучи ж в

цьому ж званні, перебував у поєдинку 26 серпня при Бородіні, де відзначився «расторпностью и усердным исполнением вверенных ему поручений».

Ще про деяких родичів. Михайло Михайлович Вадбольський (1777 – ?), титулярний радник, очолював внутрішнє земське військо в 260 чол. кінноти в Єпіфанському повіті

направлений на Кавказ, на війну з Персією.

Брат Івана, Володимир Михайлович, у війні 1812 року числився в рядах Тульського ополчення.

У Петра Олексійовича були брати: Василь (1836 року народження), Олександр (1838), Лев (1841).

Про радивилівського князя відомо й таке. При будівництві

залізний дах із настінними жолобами.

У 1871 році чекала нова тяганина: присутствіє виявило, що церква зводиться не за планом, вона була більшою, ніж намічалось. Почалося затяжне листування: одна сторона запитувала, друга давала пояснення. Міняли архітекторів, склали нові плани й кошториси... І всім цим мусив

Згідно зі складеним членом братства академіком Федюшкіним описом і малюнком замовили у Санкт-Петербурзі іконостас – купцеві Леонтьєву, а ікони замовили в академіка Васильєва, а в купця Алексеєва – дзвони, оздобні й ризничі речі (панікаділо, потир, Євангеліє, хрест, плащаницю і т. д.).

15 вересня 1874 року новозбудована церква в Радивиліві була освячена. Вона повинна нагадувати і про християнський подвиг таких людей, як радивилівський князь Вадбольський.

На його могили в Радивиліві – пам'ятник у вигляді надгробної плити і вертикально поставленого хреста з чорного мармуру (виготовлений у московській фірмі Кабанова)(на фото на передньому плані).

Володимир ЯЩУК.



КРАЄЗНАВСТВО

ЩО ШУКАВ ТИ В РАДИВИЛОВІ, КНЯЗЮ Й СИНУ ГЕРОЯ ?

Тульської губернії. Його брат Іван, який дослужився до генерал-лейтенанта, в Бородінській битві 26 вересня 1812 року у чині полковника командував Маріупольським гусарським полком, який входив до бригади генерала І.Дорохова. Тут він, як записано в документах, "с отличной храбростию подавал пример подчинённым к поражению неприятеля". За Бородіно Вадбольського нагородили орденом Святого Володимира 3 ступеня. Згодом за розпорядженням Кутузова князь Іван Михайлович на чолі загону з 500 козаків діяв у районі Можайської і Новокалузької доріг. У Париж вступив у чині генерал-майора. У 1826р. князь Вадбольський був

в Радивиліві церкви в 1870 році був утворений тимчасовий господарсько-церковний будівельний комітет на чолі, очевидно, саме з ним, тоді начальником Радивилівського митного округу. Хоча в історика М.Теодоровича ініціальні літери імені й по батькові названі інші – К.П. Цей комітет багато зробив для завершення будівництва: було знайдено нового благочинця, в особі тодішнього власника Радивилова, дійсного статського радника Попова, члена Олександрівсько-Невського братства.

Хід робіт контролювали Попов і запрошений ним архітектор Юркевич. Усього за два місяці, до початку жовтня, з'явився над усією будівлею

перейматися й князь Вадбольський.

Узимку 1872 р. доставили додаткові будматеріали. У 1873р. церква була вивершена і передана комітетові. Залишалося подбати про внутрішній благоустрій храму.

Князь Вадбольський звернувся до директора департаменту митних зборів Качалова з просьбою про те, щоб на ці потреби виділили кошти міністерства фінансів – як-не-як, церква будувалася і для чиновників митного відомства та прикордонної варті. Качалов звернувся до міністра фінансів, а той, у свою чергу, до царя. У 1873 і 1874 роках було дозволено виділити по 4 тисячі рублів.

Прапор перемоги. – 2005. – 4 листопада.